

Moederschap en mentaal leed: ervaringen van post-partumdepressie en -psychose

K.P.M. van Vlerken, E.M. Veltman

Waarom dit onderzoek?

Post-partumdepressie en -psychose zijn ernstige en ingrijpende psychiatrische aandoeningen. Herkenning en behandeling kunnen mogelijk verbeteren door de ervaringen van patiënten mee te nemen in de klinische indruk en behandeling.

Onderzoeksvraag

Wat is de subjectieve ervaring van post-partumdepressie en -psychose?

Hoe werd dit onderzocht?

Dit onderzoek is een 'bottom-upreview', gebaseerd op ik-perspectieven en fenomenologische inzichten.¹ Onderzoekers en ervaringsdeskundigen uit Europa, Azië en Afrika voerden samen een thematische analyse uit van kwalitatieve wetenschappelijke literatuur en biografische bronnen.

Belangrijkste resultaten

Patiënten met een post-partumdepressie beschrijven een plots begin, met gevoelens van onverdraaglijke eenzaamheid en somberheid, onvermogen om positieve emoties te ervaren, rouw over het verlies van jezelf, concentratieverlies, controleverlies over het denken, gedachten aan de dood en schuldgevoelens over het idee een slechte moeder te zijn. Post-partumpsychose begint vaak onverwacht, met fluctuerende (paranoïde) wanen en hallucinaties. Met name intrusieve gedachten aan suicide of infanticide geven een enorme lijdensdruk. Herstellen is een non-lineair proces dat draait om het begrijpen en integreren van de ervaring, met het kind als cruciaal element. Traditionele waarden en hoge verwachtingen van het moederschap vanuit de omgeving kunnen

een negatieve invloed hebben op het herstel. Schaamte, stigma en onvoldoende kennis bemoeilijken het zoeken naar en vinden van de juiste hulp. Men ervoer steun van peersupport.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

De bottom-uponderzoekopzet, met ervaringsdeskundigen als co-onderzoekers en -auteurs, creëert ruimte voor de existentiële en sociaal-maatschappelijke dimensie van deze aandoeningen. Hoewel gedacht kan worden dat post-partumdepressie en -psychose primair biologische/hormonale problemen zijn, laat dit onderzoek zien dat deze aandoeningen ook maatschappelijke, sociale en relationele problemen zijn. Hoge verwachtingen van de moeder, maar ook van de omgeving, verergerden ervaren desoriëntatie, isolatie en schuldgevoelens en belemmerden herstel. De psychiater moet zich dus niet alleen richten op de individuele verwachtingen van het moederschap, maar ook de sociaal-maatschappelijke normen hieromtrent durven uitdagen.

LITERATUUR

- 1 Fusar-Poli P, Estradé A, Mathi K, e.a. The lived experience of postpartum depression and psychosis in women: a bottom-up review co-written by experts by experience and academics. *World Psychiatry* 2025; 24: 32-45.

AUTEURS

Karlijn van Vlerken

Eveline Veltman

E-mail: vanvlerken@esphil.eur.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).